

Indicatori și indici ai calității vieții

Iuliana Precupețu

- Tipuri de abordări ale calității vieții:
nivel individual/social
concentrare pe input/output
- Care este abordarea românească a calității vieții?
- Sisteme de indicatori
- Indici ai calității vieții

Tipuri de abordări

La nivel individual (Berger Schmidt și Noll, 2000)

- Abordarea americană a calității vieții

- *Social Indicators of Well-Being. Americans' Perceptions of Life Quality*

(Andrews și Whitey, 1976)

- *The Quality of American Life: Perceptions, Evaluations, and Satisfaction* (Campbell și alții, 1976)

- Abordarea capacităților (Sen, 1985; 1993)
- Abordarea nevoilor de bază care a pornit de la modelul lui Maslow al nevoilor umane și a fost dezvoltată prin contribuțiile lui Allardt (1973) – having, loving, being.
- Abordarea scandinavă a standardului de viață (Erickson, 1993)
- Abordarea germană a calității vieții (Zapf, 1984)

Tipuri de abordări

La nivel societal

- “livability” (Veenhoven, 1996)
- calitatea socială (Beck și alții, 1998)
- “the decent society” (Abbot și Wallace, 2016)

Alte concepte: coeziune socială, excluziune socială, capital social, abordarea dezvoltării umane, dezvoltarea sustenabilă.

Raportul Stiglitz

Abordări:

- abordarea “tradițională” în sociologie a indicatorilor obiectivi și subiectivi,
- a capacităților și
- abordarea economiei bunăstării și alocărilor echitabile.

“Capabilități” și “funcționări”: abordarea lui Sen

Sen (1993, 1999), Nussbaum (1999, 2000), (Anand și alții, 2005, Alkire, 2002, Martinetti, 2000).

- O măsură care să poată releva atât caracteristici ale vieții personale cât și elemente ale contextului social care favorizează sau inhibă strategiile individuale de viață
- se concentrează mai ales pe input.
- „Capabilitate” șansele existente pentru ca o persoană să aibă o viață bună, oportunitățile existente în mediul social care îi dau posibilitatea să facă alegeri, dar și caracteristici personale care să conducă la o viață bună.
- Funcționările sunt activități, realizări, împliniri ale persoanei; ceea ce aceasta reușește să facă sau să fie. O funcționare (de exemplu, a fi sănătos) depinde de o serie de factori atât sociali (structura serviciilor, accesul la servicii, disponibilitatea medicamentelor etc), cât și personali (vârstă, gen, moștenire genetică etc).
- Capabilitățile se referă la ceea ce este capabilă persoana să facă pentru a îndeplini funcționări (a face, a fi). Pentru a fi sănătoasă, o persoană trebuie să facă uz de mijloacele oferite de către societate și să utilizeze factorii personali în avantajul său.
- “set de capabilități” configurații rezultate din oportunitățile contextelor sociale, caracteristici personale și alegeri individuale Sen (1985; 1992; 1999) și reflectă libertatea de alegere între posibile stiluri de viață.
- Dezvoltarea socială coincide cu o lărgire a libertăților de care dispune individul.

“Livability” și calitatea societăților: concepția lui Veenhoven

- Veenhoven (1996b) se concentrează cu precădere asupra condițiilor pe care societatea le oferă oamenilor pentru ca aceștia să poată avea o viață bună.

“livability” - “gradul în care condițiile și cerințele corespund nevoilor și capacităților cetățenilor” (Veenhoven, 1996b: 6).

există societăți mai mult sau mai puțin “locuibile”, în care se trăiește mai bine sau mai rău, în care nevoile oamenilor, fie fizice (hrană, adăpost etc) fie psihologice (securitate, identitate, încredere etc), sunt îndeplinite în diferite grade.

Indicatorii de input includ bunăstarea materială, stabilitatea politică, securitatea, varietatea culturală etc.

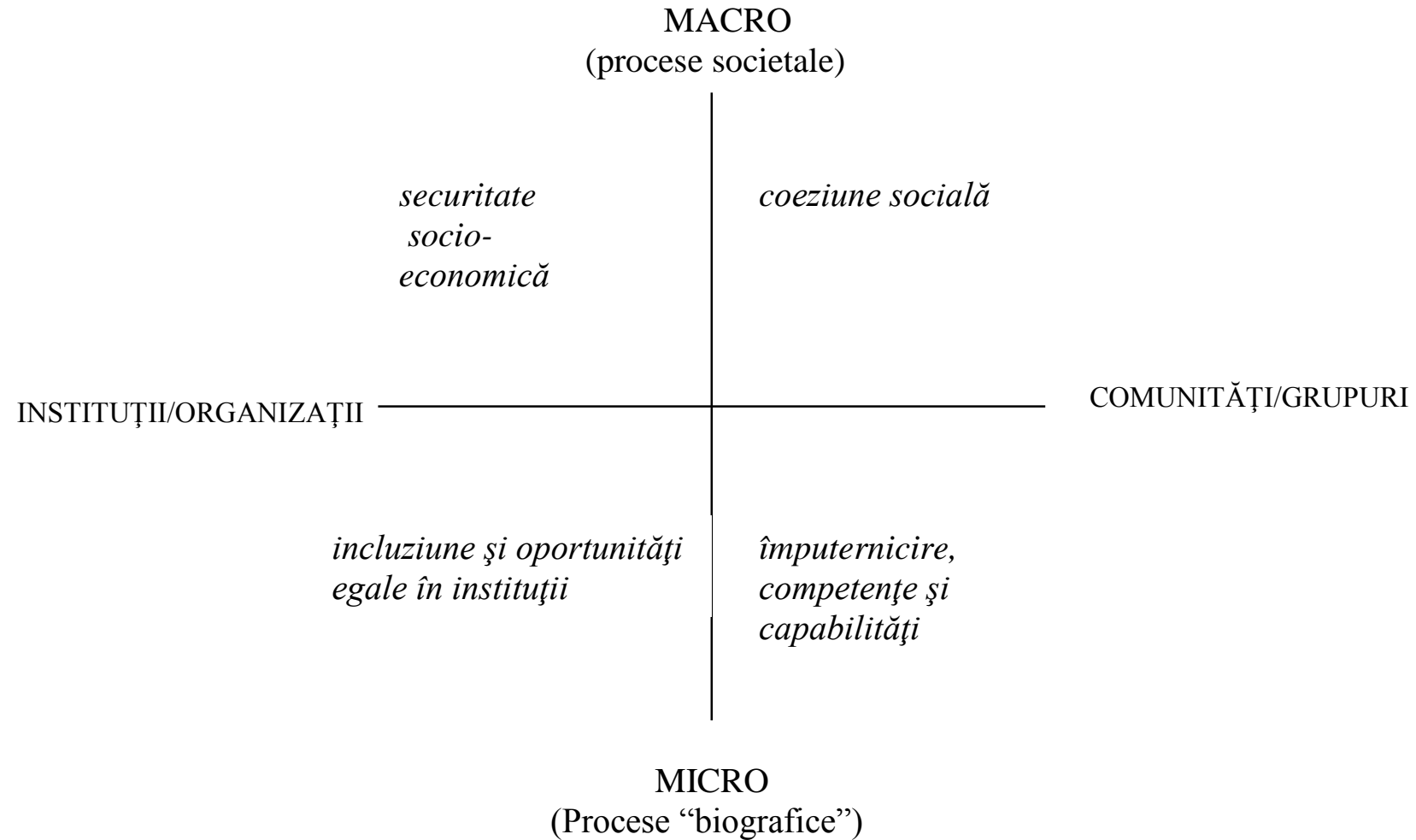
Indicatori de output sunt sănătatea fizică și mentală, longevitatea, satisfacția cu viața și fericirea, indicatori de rezultat ai condițiilor pe care oamenii le au la dispoziție și care exprimă măsura în care oamenii se pot “împlini” în societate.

Calitatea socială

- Calitatea socială a fost definită ca fiind “gradul în care cetățenii pot participa în viața economică și socială a comunităților, în condiții care le sporesc bunăstarea și potențialul individual”.
- Calitatea socială rezultă din interacțiunile existente între interesele, preferințele, acțiunile individuale în contextul social macro.

Calitatea socială

Noua schemă a calității sociale (Beck și alții, 2001: 352)

Direcții de cercetare distincte

- calitatea vieții în domeniul marketing-ului,
- calitatea vieții de muncă,
- calitatea vieții în sănătate (health related quality of life)

Ceea ce au comun aceste direcții: filozofia și metodologia calității vieții.

- pun în centrul lor persoana și nevoile, valorile, aspirațiile și percepțiile acesteia.

- utilizează indicatori subiectivi.

- o structură a comunității de cercetare, grupuri de cercetare bine constituite, cu rezultate de cercetare, publicații și aplicații în domeniile studiate.

Principiile modelului conceptual al calității vieții (Fahey și alții, 2003) care fundamentează EQLS:

- Adoptarea unei viziuni globale asupra vieții și evitarea concentrării exclusive asupra standardului de viață;
- Conceperea „calității” în termeni de oportunități pe care indivizii le au pentru a-și atinge scopurile;
- Includerea resurselor și condițiilor de viață și, acolo unde este posibil, a caracteristicilor contextuale în care oamenii trăiesc;
- Măsurarea resurselor și condițiilor de viață prin indicatori obiectivi/descriptivi;
- Includerea componentei atitudinale și subiective dar și concentrarea pe relația dintre nivelurile de satisfacție și resurse/condiții și mai puțin asupra satisfacției în sine;
- Încorporarea preferințelor și atitudinilor în domenii care afectează satisfacția și comportamentul;
- Încercarea de a caracteriza calitatea societății acolo unde există o bază valorică comună.

Modelul românesc al calității vieții

- Zamfir, 1984
- CV este asigurată de totalitatea acelor condiții care oferă persoanei posibilitatea unei dezvoltări armonioase, a realizării unei vieți pline, satisfăcătoare (Zamfir, 1984: 28).
- Indicele calității percepute a vieții
- Inovativ

Teorie a naturii umane: nevoi, modul în care sunt satisfăcute

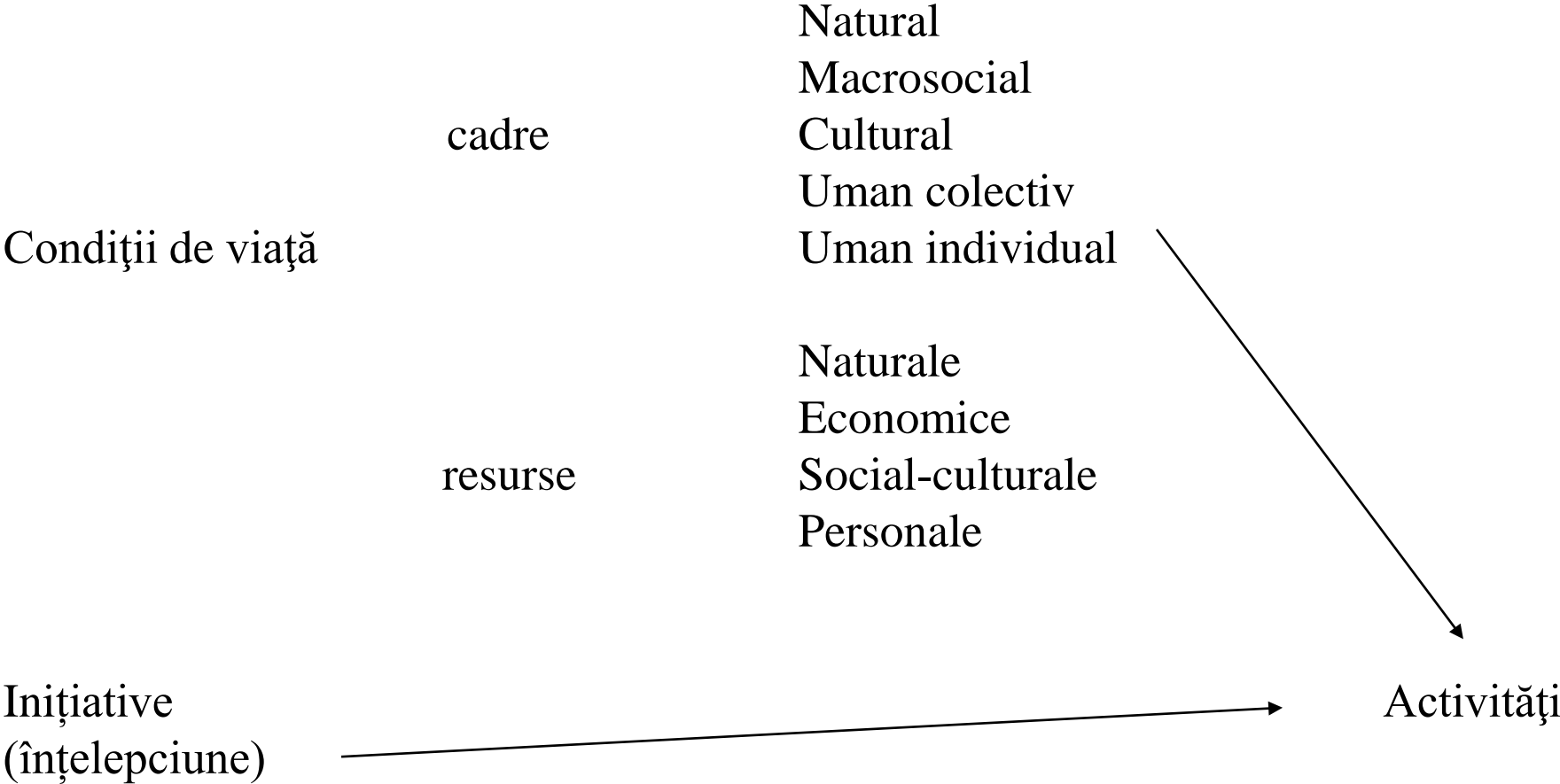
Metodologic: tipuri de indicatori ai calității vieții

Noi concepte: capacitatea de organizare socială

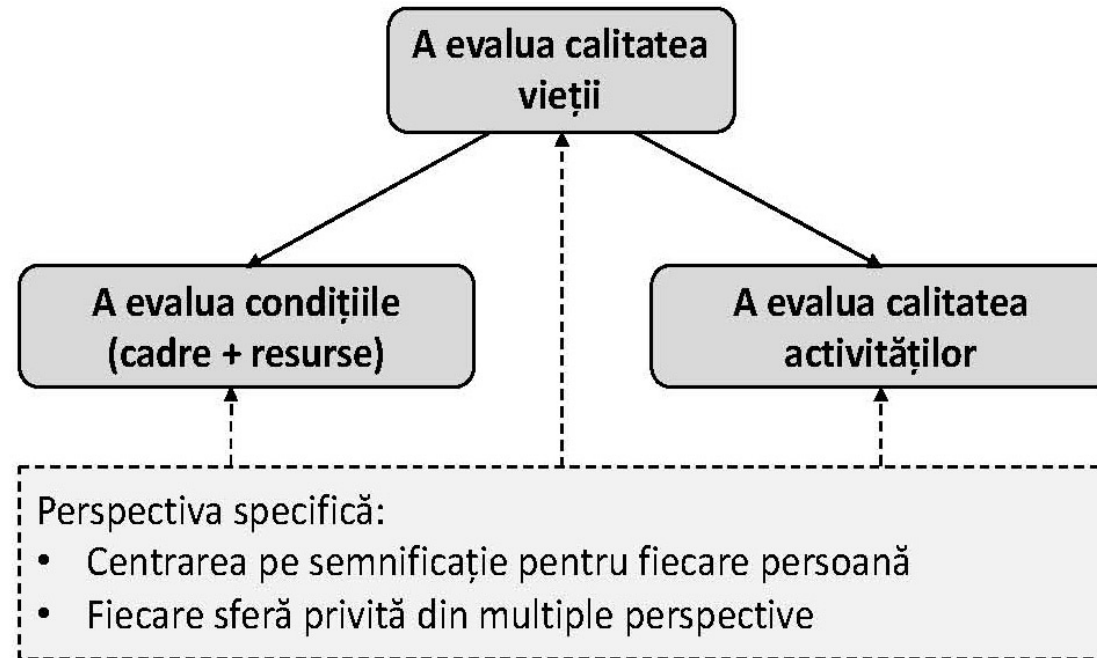
Accent pe condiții sociale și rolul lor în modelarea parcursului individual al vieții

Rolul inițiativei individuale

PREMISE ALE VIETII
Structura vieții umane (Zamfir C. 1984)

Perspectiva calității vieții (Zamfir E. 1989; 1997, 253)

Sistem de indicatori (Zamfir, 1984)

1. Propria persoană (sănătatea, capacitatea de a stabili relații etc)
2. Familia (sănătate, relații, timp liber)
3. Habitatul (locuință, cartier, oraș, vecinătate etc)
4. Muncă (profesie, organizare, colegi etc)
5. Timp liber
6. Posibilități de dezvoltare personală (posibilități de a dezvolta cunoștințele, talentele, accesibilitatea învățământului etc)
7. Tonusul vieții (veselie, viață interesantă etc)
8. Mediul uman (încredere, respect etc)
9. Resurse economice
10. Mediul social (calitatea organizării vieții sociale, corectitudine, echitate, siguranță, funcționarea instituțiilor)
11. Servicii economice (transport, aprovizionare cu alimente, calitatea bunurilor etc)
12. Servicii sociale (învățământ, asistență medicală, administrație)
13. Participare (posibilitatea de schimba lucrurile, de avea un cuvânt de spus etc)

Sistem de indicatori (Mărginean, 2011)

- I. Persoana: starea de sănătate; nivelul de educație; starea civilă; statutul ocupațional; sentimentul de apartenență (integrarea) socială; optimism/pesimism, satisfacție/insatisfacție cu viața; gradul de fericire/frustrare; stima de sine.
- II. Familia: talia și structura familiei; proporția cuplurilor care au încheiat un act de căsătorie; gradul de soliditate și coeziune; cazuri de violență domestică (exprimate la 100 000 de locuitori); gradul de mulțumire față de viața de familie;
- III. Populația țării: distribuția pe sexe și grupe de vârstă; autoidentificarea etnică; rata natalității;
- IV. Condițiile mediului natural: calitatea condițiilor naturale de viață; proporția din populație afectată de calamități naturale în ultimul
- V. Așezările umane: distribuția populației pe medii rezidențiale urban/rural; proporția localităților electrificate;
- VI. Locuința: materialele de construcție a locuinței; proporția locuințelor cu instalație de canalizare; confortul locuinței (evaluare).
- VII. Ocuparea: rata de activitate (proporția populației active raportate la totalul populației de vârstă 15-64 ani); rata de ocupare și șomaj a populației active;
- VIII. Calitatea locurilor de muncă: proporția populației ocupate care lucrează în condiții de muncă vătămătoare; număr mediu de zile lucrate pe an de un salariat (număr de zile concediu pe an); calitatea condițiilor de muncă; satisfacția față de locul de muncă.
- IX. Resursele macroeconomice pentru nivelul de trai: produsul intern brut pe locuitor (valori fizice și exprimate prin paritatea puterii de cumpărare); distribuția PIB-ului pe componente și valoarea fondului de consum al populației; valoarea pe locuitor a consumului final al gospodăriilor; ponderea în PIB a cheltuielilor de la bugetele publice pentru domeniile social și cultural.
- X. Veniturile populației: sursele de venit ale populației; veniturile lunare pe o persoană din gospodărie; proporția populației cu venituri sub pragul de sărăcie; satisfacția față de veniturile personale; inegalitatea de venit Decila 2/Decila 8; aprecierea veniturilor raportate la necesitățile gospodăriei.
- XI. Consumul de bunuri și servicii în gospodăriile populației: cheltuielile lunare pe o persoană din gospodărie; structura cheltuielilor totale de consum din gospodăriile populației; consumul mediu anual pe locuitor la principalele produse alimentare (carne, lapte, legume, fructe); consumul zilnic de calorii pe locuitor; calitatea produselor consumate; calitatea serviciilor pentru populație; ponderea cheltuielilor alimentare în totalul cheltuielilor de consum din gospodărie.

- XII. Înzestrarea gospodăriilor populației cu bunuri de folosință îndelungată: frigidere la 1000 locuitori; mașini de spălat rufe la 1000 de locuitori; proporția locuințelor cu telefon; proporția gospodăriilor conectate la internet.
- XIII. Învățământul: rata de cuprindere în școli a populației de vârstă școlară (6-24 ani); accesibilitatea formelor de învățământ; structura pregătirii școlare a populației în vârstă de peste 15 ani; număr studenți la 10 000 de locuitori; proporția în PIB a cheltuielilor publice pentru învățământ; calitatea învățământului.
- XIV. Îngrijirea sănătății: număr locuitori la un medic; număr de paturi de spital la 1000 persoane; rata morbidității (număr îmbolnăviri la 1000 persoane); rata mortalității infantile; proporția din PIB a cheltuielilor publice cu sănătatea; gradul de acoperire a populației cu asigurări publice și private de sănătate; calitatea îngrijirii medicale.
- XV. Asigurările sociale: proporția populației de vârstă activă cuprinsă în sisteme de asigurări publice și private de pensii; proporția populației vârstnice (peste 65 de ani) beneficiară de pensie; proporția în PIB a cheltuielilor cu pensiile publice.
- XVI. Asistența socială: proporția populației beneficiară de ajutoare sociale (pe tipuri de prestații); numărul și rata de instituționalizare a minorilor (aflați în centre de plasament); ponderea cheltuielilor de asistență socială în PIB; gradul de implicare a populației în sprijinul celor nevoiași; calitatea serviciilor de asistență socială.
- XVII. Mediul social: calitatea relațiilor sociale; încrederea în semeni; factori de succes în viață; securitatea personală în vecinătatea de locuit; număr de infracțiuni contra persoanei cu condamnare definitivă (la 100 000 locuitori); numărul condamnaților cu privire de libertate (la 100 000 locuitori); număr de sinucideri (la 100 000 locuitori).
- XVIII. Calitatea societății: percepția existenței conflictelor între grupurile sociale, politice, etnice și religioase; încrederea populației în instituții sociale (biserica, sindicate, patronate, ONG-uri); temerile populației.
- XIX. Cultura: gradul de acoperire a teritoriului cu transmisii radio și TV; număr de exemplare de cărți publicate anual ce revin la un locuitor; număr de exemplare de ziare și reviste ce revin la un locuitor; biblioteci cu acces public (la 100 000 locuitori); ponderea cheltuielilor pentru cultură în PIB; număr muzee cu acces public (la 100 000 locuitori); calitatea vieții culturale.
- XX. Timpul liber: structura bugetului de timp; numărul locurilor de cazare turistică (la 100 000 de locuitori); numărul de ore de timp liber pe săptămână (în cazul populației ocupate); cheltuielile de la bugetul de stat pentru odihnă și tratament, educație fizică și sport; proporția persoanelor adulte care au petrecut într-un an cel puțin 7 zile de vacanță în afara localității de domiciliu; facilități pentru petrecerea timpului liber.
- XXI. Stiluri de viață: Opțiuni valorice pentru diferite modalități de a trăi viața de zi cu zi; proiecte de viață; preferințe pentru diferite bunuri și servicii inclusiv pentru cele de natură culturală; comportament de viață sănătos; învățare continuă; participare civică și voluntariat.

- XIX. Cultura: gradul de acoperire a teritoriului cu transmisii radio și TV; număr de exemplare de cărți publicate anual ce revin la un locuitor; număr de exemplare de ziare și reviste ce revin la un locuitor; biblioteci cu acces public (la 100 000 locuitori); ponderea cheltuielilor pentru cultură în PIB; număr muzee cu acces public (la 100 000 locuitori); calitatea vieții culturale.
- XX. Timpul liber: structura bugetului de timp; numărul locurilor de cazare turistică (la 100 000 de locuitori); numărul de ore de timp liber pe săptămână (în cazul populației ocupate); cheltuielile de la bugetul de stat pentru odihnă și tratament, educație fizică și sport; proporția persoanelor adulte care au petrecut într-un an cel puțin 7 zile de vacanță în afara localității de domiciliu; facilități pentru petrecerea timpului liber.
- XXI. Stiluri de viață: Opțiuni valorice pentru diferite modalități de a trăi viața de zi cu zi; proiecte de viață; preferințe pentru diferite bunuri și servicii inclusiv pentru cele de natură culturală; comportament de viață sănătos; învățare continuă; participare civică și voluntariat.
- XXII. Mediul politic: suportul social pentru democrație; procentul participării la vot la ultimele alegeri locale, parlamentare, prezidențiale, europarlamentare; încrederea populației în partidele politice; calitatea conducerii societății; participarea populației la luarea deciziilor la nivel local și central; satisfacția față de viața politică din țară.
- XXIII. Justiție și ordine politică: accesul populației la justiție; respectarea drepturilor personale de către organele de ordine publică și justiție; încrederea populației în poliție și justiție; proporția infracțiunilor cu autori cunoscuți.
- XXIV. Instituțiile de stat: rezolvarea problemelor populației de către instituțiile de stat; calitatea conducerii țării; încrederea populației în instituțiile de stat centrale: Parlament, Președinție, Guvern, Armată; încrederea populației în instituțiile administrației publice locale: Primării, Consilii județene și locale; calitatea activității instituțiilor de stat.

Alte sisteme de indicatori

European System of Social Indicators

Figure 1: European System of Social Indicators - Concepts and Basic Dimensions of Well-being

Individual Well-being	Quality of Life <ul style="list-style-type: none">• Living Conditions• Subjective Well-being
Societal / Collective Well-being	Social Cohesion <ul style="list-style-type: none">• Inequalities, Disparities, Exclusion• Social Relations, Ties, Inclusion (Social Capital)
	Sustainability <ul style="list-style-type: none">• Natural Capital• Human Capital

European System of Social Indicators: dimensioni

- Population, Households and Families
- Income, Standard of Living, and Consumption Patterns
- Labour Market and Working Conditions
- Education and Vocational Training
- Health
- Housing
- Social Security
- Public Safety and Crime
- Social and Political Participation and Integration
- Mobility and Transportation
- Leisure, Media and Culture
- Environment
- Total Life Situation

Calvert-Henderson Quality of Life Indicators

- Employment
- Infrastructure
- Energy
- Education
- Public Safety
- Human Rights
- Environment
- Re-Creation

Stiglitz și alții (2009)

Dimensiuni:

- standardul de viață (venit, consum și avere)
- sănătatea
- educația
- activități personale, inclusiv viața de muncă
- participare politică și guvernare
- asocieri și relații sociale
- mediu (condiții prezente și viitoare)
- insecuritatea de natură economică și fizică

Eurostat (2019)

- ⊕ Material living conditions (qol_mlc)
- ⊕ Productive or other main activity (qol_act)
- ⊕ Health (qol_hlt)
- ⊕ Education (qol_edu)
- ⊕ Leisure and social interactions (qol_lei)
- ⊕ Economic security and physical safety (qol_saf)
- ⊕ Governance and basic rights (qol_gov)
- ⊕ Natural and living environment (qol_env)
- ⊖ Overall experience of life (qol_lif)
 - ⊖ Life satisfaction (qol_life_sat)

Average rating of satisfaction by domain, sex, age and educational attainment level (ilc_pw01)
Percentage of the population rating their satisfaction as high, medium or low by domain, sex, age and educational attainment level (ilc_pw05)
 - ⊖ Affects (qol_life_aff)

Frequency of being happy in the last 4 weeks by age, sex and educational attainment level (ilc_pw08)

Indici

- **Indicele de Bază al Calității Vieții și Indicele Avansat al Calității Vieții** (Basic and Advanced QOL Indexes) Diener (1995). Primul indice a fost creat pentru a diferenția țările în funcție de criterii obiective și este aplicat pentru țările în curs de dezvoltare, cel de-al doilea conține și o componentă subiectivă și este construit pentru țările dezvoltate.

- **Indicele Condițiilor de Viață** (Netherlands Living Conditions Index) a fost inițiat pentru Olanda în 1974 de către Oficiul de Planificare Culturală și Socială (Boelhouwer and Stoop, 1999), producând rapoarte anuale. Componentele indicelui sunt: locuirea, sănătate, puterea de cumpărare, activitățile de timp liber, mobilitatea, participarea socială, activitățile sportive, vacanțele, educația și ocuparea. Indicele este un scor global pentru toate componentele dar poate fi calculat și pentru fiecare dintre domenii. Deși nu include nici o componentă subiectivă, acest indice a fost validat prin corelarea cu scorurile înregistrate de indicatorul fericirii în cercetările utilizate.

- **Indicele Calității Vieții** (World Health Organization Quality of Life WHOQOL) creat de Organizația Mondială a Sănătății include șase dimensiuni ale calității vieții: dimensiunea fizică, cea psihologică, nivelul de independență, relațiile sociale, mediul și dimensiunea spirituală. (WHOQOL Group, 1998a).

Indicele are ca surse de date anchete realizate pe eșantioane reprezentative și include percepții asupra unor stări obiective (“Cât de bine dormiți”) și indicatori subiectivi (de exemplu, Cât de satisfăcut sunteți de somnul dvs”).

- Indicele a cunoscut două versiuni, WHOQOL 100 bazat pe 100 de indicatori și WHOQOL Bref bazat pe 24 de indicatori (WHOQOL Group, 1998b).

Speranța de Viață Fericită (Happy Life Expectancy Scale) Ruut Veenhoven (1996): gradul în care oamenii trăiesc fericiți într-o anumită țară.

- include speranța de viață și scorurile de fericire
- Indicele este calculat înmulțind speranța de viață cu media fericirii (pe o scală de la 0 la 1):
- în țările sărace, unde speranța de viață este de 50 de ani iar media fericirii măsurată pe o scală de la 0 la 10 este 5 (pe o scală de la 0 la 1, aceasta se transformă în 0,5). Indicele de viață fericită, produsul celor doi indicatori este 25.
- în țările dezvoltate, dacă speranța de viață este de 80 de ani iar media fericirii este 8, indicele va fi 64 de ani ($80 \times 0,8$).

- **Scala Comprehensivă a Calității Vieții (Comprehensive quality of life scale, Cummins 1997)** cuprinde șapte domenii ale calității vieții: bunăstare materială, sănătate, productivitate, intimitate, siguranță, comunitate și bunăstare emoțională. Scala măsoară fiecare dimensiune cu indicatori obiectivi și subiectivi. Cei subiectivi cuprind măsuri de satisfacție și măsuri ale importanței fiecărui domeniu. Nivelul de importanță este transformat într-un factor de ponderare pentru fiecare domeniu, astfel încât dimensiunea subiectivă a calității vieții este dată de produsul importanței și al satisfacției.
- **The Australian Unity Wellbeing Index**

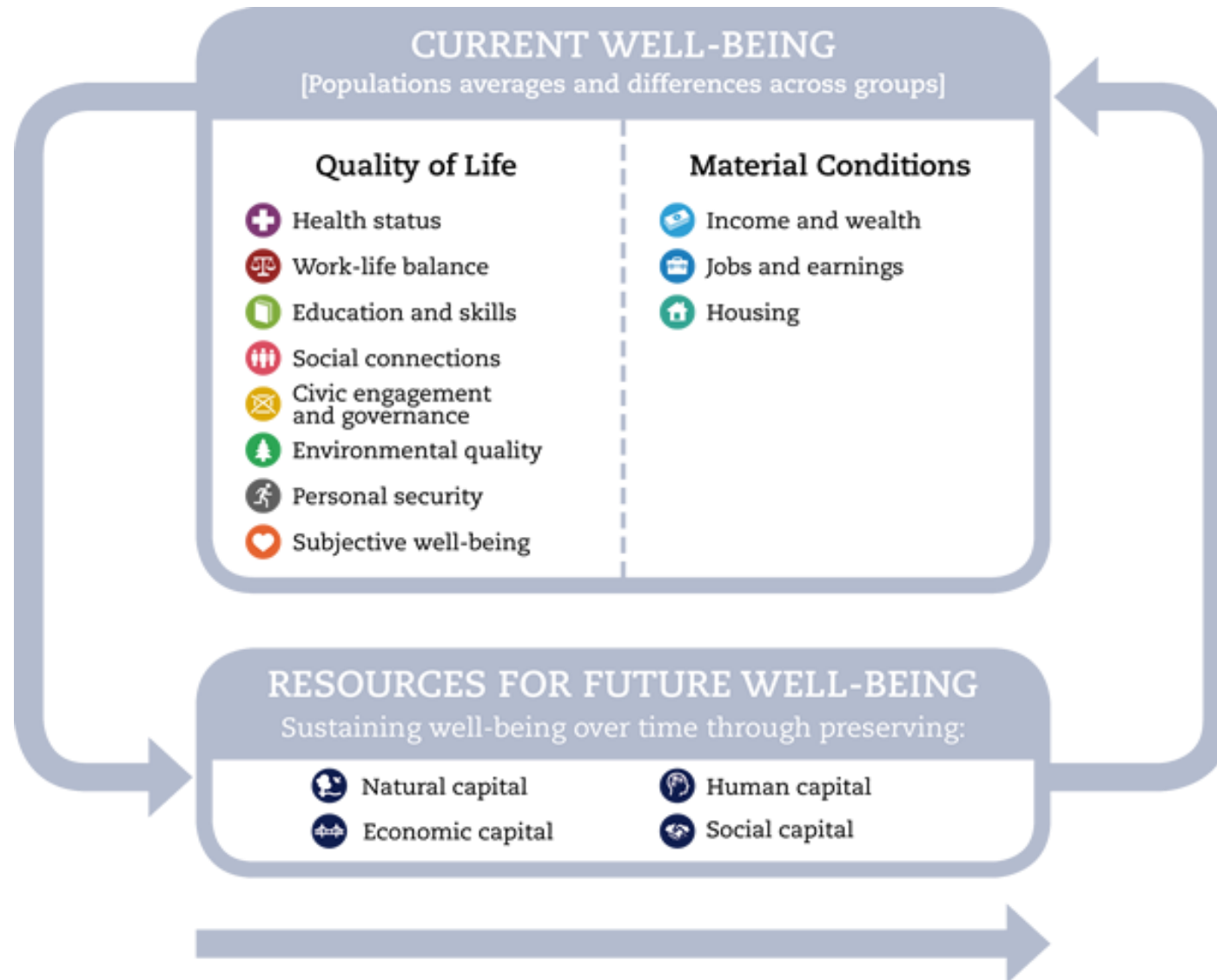
Cummins (2002) a apreciat măsura creată **Comprehensive quality of life scale** ca fiind validă și sensibilă la schimbare. Totuși, în timp, după măsurători successive, autorul a reliefat o serie de probleme ale scalei. În primul rând, itemii obiectivi nu se structurează în șapte factori, așa cum s-a intenționat inițial, concluzia autorului fiind că nu demonstrează validitate de construct la nivelul domeniului. Utilizarea scorurilor de importanță s-a dovedit a nu avea utilitate în scorurile subiective finale, comportamentul statistic al măsurii compozite care include și satisfacția și importanța domeniilor nu este semnificativ diferit de cel al măsurilor bazate pe simpla satisfacție. De asemenea, scalele de la 1 la 7 utilizate au fost considerate ca fiind inferioare celor de la 0 la 10 iar domeniile vieții au suferit modificări și rearanjări după testări succesive. Scala lui Cummins a fost înlocuită cu Indicele Australian al Bunătății

- <http://www.deakin.edu.au/research/acqol/instruments/comqol-scale>.

Indicele Canadian al Bunăstării (Canadian Index of Wellbeing) (Michalos și alții, 2010)

- Una dintre cele mai recente și bine documentate încercări de a exprima multidimensionalitatea calității vieții cu ajutorul unei scale unidimensionale, pe baza unei selecții de indicatori.
- Domenii ale calității vieții: standard de viață, sănătate, calitatea mediului, educație, “utilizarea” timpului, vitalitatea comunitară, participarea în procesul democratic, timp liber și cultură. Indicele a fost conceput ca un instrument pentru decidenții în domeniul politicilor, mass media, comunități și oamenii obișnuiți.
- Acest indice este una dintre cele mai bine documentate teoretic construcții și o metodă de măsurare care respectă în cel mai înalt grad principiile de bază ale modelului calității vieții, combinând indicatorii obiectivi cu cei subiectivi.
- Indicatorii incluși sunt relevanți pentru societatea canadiană la momentul actual și pentru tendințele care apar în dezvoltarea acesteia. De exemplu, dimensiunea “utilizarea timpului” cuprinde, pe lângă indicatori “clasici” și indicatori care nu au mai fost utilizați în alte sisteme până în acest moment. Lista completă de indicatori pentru această dimensiune cuprinde: adulți care au program extins de lucru, adulți care lucrează timp de lucru non-standard noaptea, în schimburi, în weekend), adulți care declară că resimt în mare măsură presiunea timpului, adulți care oferă îngrijire (gratuită) bătrânilor, vârstnici la pensie implicați în activități de recreere, vârstnici la pensie implicați în activități de voluntariat, adolescenți care depășesc timpul recomandat de “ecran” (tv, computer, jocuri video), adolescenți care participă în activități organizate, activități de lectură desfășurate de părinți cu copiii preșcolari, adolescenți care iau masa împreună cu părinții acasă.
- <http://www.ciw.ca/en/TheCanadianIndexOfWellbeing.aspx>

OECD Better life Index

Steps for the construction of composite indicators (Nardo et al. 2005a, OECD 2008)

- Theoretical framework – A theoretical framework should be developed to provide the basis for the selection and combination of single indicators into a meaningful composite indicator under a fitness-for-purpose principle.
- Data selection – Indicators should be selected on the basis of their analytical soundness, measurability, country coverage, relevance to the phenomenon being measured and relationship to each other. The use of proxy variables should be considered when data are scarce.
- Multivariate analysis – An exploratory analysis should investigate the overall structure of the indicators, assess the suitability of the data set and explain the methodological choices, e.g., weighting, aggregation. Imputation of missing data – Consideration should be given to different approaches for imputing missing values. Extreme values should be examined as they can become unintended benchmarks.
- Normalisation – Indicators should be normalised to render them comparable.
- Weighting and aggregation – Indicators should be aggregated and weighted according to the underlying theoretical framework.
- Robustness and sensitivity – Analysis should be undertaken to assess the robustness of the composite indicator in terms of e.g., the mechanism for including or excluding single indicators, the normalisation scheme, the imputation of missing data and the choice of weights.
- Links to other variables – Attempts should be made to correlate the composite indicator with other published indicators as well as to identify linkages through regressions.
- Visualisation – Composite indicators can be visualised or presented in a number of different ways, which can influence their interpretation.
- Back to the real data – Composite indicators should be transparent and be able to be decomposed into their underlying indicators or values.

Limite ale utilizării indicilor

În primul rând, există diferențe mari între indici în ceea ce privește acoperirea domeniului și în definițiile pe care le utilizează.

În al doilea rând, niciunul dintre indici nu face diferența între *input*, *throughput*, and *output*, distincție care este utilizată în evaluarea politicilor.

Acești indici, în al treilea rând, nu demonstrează modul în care calitatea vieții depinde de input-urile din politicile sociale.

În ultimul rând, încercările de a construi indici rămân izolate în raport cu celelalte și niciunul dintre indici nu a verificat validitatea de convergență relativ la ceilalți.

(Hagerty, 2001: 87).

Limite ale utilizării indicilor

- Composite indicators may send misleading, non-robust policy messages if they are poorly constructed or misinterpreted or may invite politicians to draw simplistic policy conclusions
- The construction of composite indicators involves stages where judgement has to be made: the selection of sub-indicators, choice of model, weighting indicators and treatment of missing values etc.
- There could be more scope for disagreement among Member States about composite indicators than on individual indicators
- The CI increase the quantity of data needed because data are required for all the sub-indicators and for a statistically significant analysis

(Saisana and Tarantola, 2002; Nardo et al., 2005a)